

שבת דף יא

מאמרים של רבא בר מחסיא אמר רב חמא בר גוריא אמר רב (המשך מהעמוד הקודם)

- כל עיר שגגותיה גבוהין מבית הכנסת לסוף חרבה, שנאמר (עזרא ט) **אֲרוּמִים אֵת כִּית אֶרְצֵיט וְאֶרְעֵיט אֵת חֲרֻבֹתֶיט.**

- תחת ישמעאל ולא תחת נכרי, תחת נכרי ולא תחת חבר, תחת חבר ולא תחת תלמיד חכם, תחת תלמיד חכם ולא תחת יתום ואלמנה.
- כל חולי ולא חולי מעים, כל כאב - ולא כאב לב, כל מיחוש - ולא מיחוש ראש, כל רעה - ולא אשה רעה.
- אם יהיו כל הימים דיו, ואגמים קולמוסים, ושמים יריעות, וכל בני אדם לבלרין - אין מספיקים לכתוב חללה של רשות.
- יפה תענית לחלום כאש לנעורת. אמר רב חסדא: ובו ביום. ואמר רב יוסף: אפילו בשבת.

ואם התחילו אין מפסיקין, מפסיקין לקריאת שמע.

קנשי: הא תנא ליה רישא אין מפסיקין!

תירוצ: סיפא אתאן לדברי תורה. דתניא: **חברים שהיו עוסקין בתורה - מפסיקין לקריאת שמע, ואין מפסיקין לתפלה.** אמר רבי יוחנן: לא שנו אלא כגון רבי שמעון בן יוחי וחביריו, שתורתן אומנותן. אבל כגון אנו - מפסיקין לקריאת שמע ולתפלה.

סתירה למשנתנו: והתניא: **כשם שאין מפסיקין לתפלה כך אין מפסיקין לקריאת שמע!**

תירוצ: כי תני ההיא - בעיבור שנה.

חיזוק לתירוצ: דאמר רב אדא בר אבהו, וכן תנו סבי דהגרוניא, אמר רבי אלעזר בר צדוק: כשהיינו עוסקין בעיבור השנה ביבנה לא היינו מפסיקין לא לקריאת שמע ולא לתפלה.

מקורות בנושא:

תוספתא מסכת שבת (ליברמן) פרק א הלכה ז

כשם שמפסיקין לקרית שמע כך מפסיקין לקרית מגלה ולקרית ההלל ולתקיעת שופר ולנטילת לולב ולכל מצות האמורות בתורה

תלמוד ירושלמי מסכת שבת פרק א דף ג טור א /ה"א

אמר רבי אחא קרית שמע דבר תורה ותפילה אינה דבר תורה
אמר רבי בא קרית שמע זמנה קבוע תפילה אין זמנה קבוע
אמר רבי יוסה קרית שמע אינה צריכה כוונה ותפילה צריכה כוונה

משנה. **לא יצא החייט במחטו סמוך לחשכה - שמא ישכח ויצא, ולא הלביר בקולמוסו. ולא יפלה את כליו, ולא יקרא לאור הנר. באמת אמרו: החזן רואה היכן תינוקות קוראין, אבל הוא לא יקרא. כיוצא בו: לא יאכל הזב עם הזבה, מפני הרגל עבירה.**

עוד מקרה ממשנה אחרת שגזרו משום שמא... תנן התם: **לא יעמוד אדם ברשות היחיד וישתה ברשות הרבים, ברשות הרבים וישתה ברשות היחיד. אבל אם הכניס ראשו ורובו למקום שהוא שותה - מותר, וכן בגת.**

שאלה שקשורה למשנה שהביאו: איבעיא להו: כרמלית מאי?

תשובות

רבא	אביי	האם אסור בכרמלית?
היא גופה גזירה, ואנן ניקום ונגזור גזירה לגזירה?	זה בדיוק המקרה של גת - אסור גם לכרמלית	האם אסור בכרמלית?
וכן בגת - לענין מעשר וכן אמר רב ששת: וכן בגת - לענין מעשר, דתנן: שותין על הגת בין על החמין בין על הצונן ופטור, דברי רבי מאיר. רבי אלעזר ברבי צדוק מחייב, וחכמים אומרים: על החמין - חייב, על הצונן - פטור, מפני שהוא מחזיר את המותר.	אי רשות היחיד - תנינא אי רשות הרבים - תנינא אלא לאו - כרמלית	הסבר לשיטתם

ניסיונות ממשנתינו לדחות דברי רבא :

ניסיון לדחות	דחיית הניסיון
תנן : לא יצא החייט במחטו סמוך לחשיכה שמא ישכח ויצא , מאי לאו דתחובה לו בבגדו? ואז זה גזירה על גזירה כי מדובר בערב שבת וגם מדובר בטלטול שלא בדרך שרגילה לטלטל (שזה רק אסור מדרבנן)	לא, דנקיט ליה בידיה – מדובר במשנה במקרה שהוא מחזיק בידו
תא שמע : לא יצא החייט במחטו התחובה לו בכגדו , ששם דווקא כתוב שתחובה בבגדו ולא בידו! מאי לאו בערב שבת?	לא, כי תניא ההיא – בשבת
והתניא : לא יצא החייט במחטו התחובה בכגדו בערב שבת עם חשיכה! ולכן כאן אי אפשר להגיד שמדובר בשבת עצמה	הא מני - רבי יהודה היא, דאמר : אומן דרך אומנתו חייב. דתניא : לא יצא החייט במחטו התחובה לו בכגדו, ולא נגר בקיסם שבאזנו, ולא סורק במשיחה שבאזנו, ולא גרדי באירא שבאזנו, ולא צבע בדוגמא שבצוארו, ולא שולחני כדינר שבאזנו, ואם יצא - פטור אבל אסור, דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר : אומן דרך אומנתו - חייב, שאר כל אדם - פטור. ז"א הברייתא שהביאו עכשיו זה לפי ר' יהודה אבל משנתינו לאו דווקא.

סתירה בין שתי ברייתות	לא יצא הזב בכיסו, ואם יצא - <u>פטור אבל אסור</u>	לא יצא, ואם יצא - <u>חייב חטאת</u>
תירוצ' רב יוסף	רבי מאיר <u>דחיית התירוצ'</u> : אמר ליה אביי : אימור דשמעת ליה לרבי מאיר - במידי דלאו היינו אורחיה, במידי דהיינו אורחיה מי שמעת ליה? דאי לא תימא הכי - אלא מעתה, הדיוט שחקק קב בבקעת בשבת לרבי מאיר הכי נמי דלא מחייב?	רבי יהודה
תירוצ' רב המנונא	בזב בעל שלש ראיות	בזב בעל שתי ראיות <u>דחיית התירוצ'</u> : מאי שנא זב בעל שתי ראיות דחייב - דמיבעי ליה לבדיקה, זב בעל שלש נמי מיבעי ליה לספירה!
תירוצ' 3	בזב בעל שלש ראיות בו ביום	

